

En oversikt over det nordiske fiskerisamarbeidet

Publicerad 3.12.2014

Av Jon Haarberg – Fritt Norden Norge

www.fritt Norden.no

Föreningarna Fritt Norden står som vörd för ”Nordisk Folkerigsdag” som firar 25-års jubileum år 2015. Fritt Norden arbetar för nordiskt samarbete inom bl.a miljøfrågor social- och arbetsmarknadspolitik. Se artikkelen ”[Alternative nordiske møder løber af stabelen](#)” på yggdrasil.fi för en beskrivning av föreningarna Fritt Norden.

Förord

Jeg har de siste årene vært interessert i å forstå det nordiske samarbeidets mange ansikter. I flere år var jeg styremedlem i Foreningen Fritt Norden – Norge. Neste år har Nordisk Folkerigsdag 25-årsjubileum. Den første Nordisk Folkerigsdag-samlingen var på Vega, ei øy og en øykommune på Helgeland i Nordland fylke. Vega står på Unescos liste over verdensarven. Nordisk Folkerigsdag feirer 25-årsjubileet ved igjen å legge Folkerigsdagen til Vega i 2015.

I 2011 fant Nordisk Folkerigsdag sted på Færøyene. To representanter fra henholdsvis Færøyene og Norge snakket om fiskeripolitikk. Den norske representanten snakket om økonomiske soner og om prinsipper for å fordele kvoter mellom landene. Mannen fra Færøyene nevnte bl.a. at en matros på en tråler tjente 1.3 millioner danske kroner i året. En mente at fiskeripolitikk var et norsk anliggende. En annen skjønnte ingen ting. To av oss mente at fiskeripolitikk måtte være et anliggende for det nordiske samarbeidet. Begrunnelsen var denne:

Havområdene mellom Danmark, Grønland, Island, Færøyene og Norge er inndelt i økonomiske soner. Imidlertid svømmer fisken mellom disse lands soner. De nordiske landene er derfor dømt til å samarbeide om å forvalte fiskebestanden og om å fordele fiskekvoter seg imellom.

Før jeg gav meg i kast med denne artikkelen, om Den nordiske fiskerisamarbeidet, hadde jeg skrevet en artikkel om «[Nordisk samarbeid om mat og mosjon – en sammenfatning av Nordisk Ministerråds katalog over initiativer og Best Practice](#)». Denne artikkelen var basert på en katalog fra Nordisk Ministerråd: «Et bedre liv for barn og unge gjennom mat og motion». I denne katalogen listet man opp hva det enkelte nordiske land gjorde for å hjelpe de unge til å velge riktig mat og riktig mosjon – de såkalte Best Practice. Jeg antok at det nordiske fiskerisamarbeidet var strukturert på samme måte, dvs. ved at Nordisk Ministerråd hadde laget en katalog hvor de listet opp de enkelte lands fiskeripolitikk. Det var ikke tilfelle. Det nordiske fiskerisamarbeidet var strukturert på denne måten:

Det nordiske fiskerisamarbeidet styres av disse overordnede «programmene»;

1. et rammeprogram som utarbeides av Ministerrådet for Fiskeri, Jordbruk, Levnetsmidler og Skov,
2. et formannskapsprogram som utarbeides av det land som har formannskapet i Nordisk ministerråd,
3. overordnede initiativer gjennom samarbeidsministrene.

De overordnede programmene blir konkretisert gjennom diverse konferanser, seminarer og prosjekter. Det nordiske samarbeidet er nettverksbasert. Samarbeidet inkluderer internasjonale partnere, samt fiskeriorganisasjoner, forvaltningsorganer og forskningsinstitutter.

Denne artikkelen gir en oversikt over det nordiske fiskerisamarbeidet. Artikkelen angir også temaer hvor den interesserte kan borre i dybden. Det er å håpe at mange vil bidra med kommentarer til denne artikkelen om det nordiske fiskerisamarbeidet.

Jeg har i faget geografi undervist om den norske fiskerinæringen i den videregående skole. For noen år siden dro jeg opp til Lofoten for å studere skreifisket, hvor altså fisken kommer inn fra Barentshavet for å gyte i perioden januar til mars. På nært hold fikk jeg studere «økologisk fiske»: Fisken kom nært land og kunne fiskes opp av små båter med lite forbruk av energi. De havgående trålerne kunne man se ligge ved kai. De små båtene, sjarkene, klarte i denne perioden å forsyne fiskeindustrien med den fisken de trengte – uten hjelp av trålerne.

Jon Haarberg – Fritt Norden Norge

Inhold

Inledning.....	3
1. Nordisk ministerråd og det nordiske samarbeidet om fiskeripolitikk.....	4
1.1 Rammeprogrammet for det nordiske fiskerisamarbeidet.....	4
1.2 Visjonen for det nordiske fiskerisamarbeidet.....	4
1.3 Nordisk nytte ved det nordiske fiskerisamarbeidet.....	5
1.4 Dyrehelse.....	6
1.5 Et nordisk biobasert samfunn.....	6
1.6 Lokal verdiskapning.....	7
1.7 Den nordiske røsten.....	7
1.8 Prosjektaktiviteter innen Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skov (MR-FJLS).....	7
1.9 Nordisk råds sesjon i Stockholm 2014.....	7
2. Islands formannskapsprogram for fiskeri og havbruk.....	8
2.1 Konferanser i regi av det islandske formannskaps-programmet.....	9
2.1.1. Konference om nordisk bioøkonomi og arktisk bioøkonomi Nordtic, Selfoss, Island 25. Juni. 2014.....	9
2.1.2. Samarbejde og konflikter i fiskerisektoren. Seminar i Reykjavik 26. september 2014.....	10
2.1.3. Kystsamfundet. Seminar i Reykjavik 27. september 2014.....	10
2.1.4. Afsluttende konference for Nordisk Marine Innovations Program.....	10
2.1.5. Nordisk Marin Tænketank.....	11
3. Nordisk Marin Tænketank.....	11
4. Administrative områder til havs – et geografisk perspektiv.....	11
5. Fordelingskriterier – en færøysk stemme.....	11
6. Norsk fiskeripolitikk.....	12
6.1. Kvoteavtaler for 2014.....	12
6.1.1 Makrell.....	12
6.1.2 Norsk vårgytende sild.....	14
7. Norges fiskeriavtaler med noen nordiske land.....	14
7.1 Norge og Færøyene.....	15
7.2 Norge og Grønland.....	15
7.3 Norge og Island.....	15
8. Norges beskrivelse av det nordiske fiskerisamarbeidet.....	15
9. Oppsummering.....	16

Inledning

Man kan legge fire perspektiver på det nordiske fiskerisamarbeidet.

1. Et geografisk perspektiv på det nordiske fiskerisamarbeidet:

Havområdene i Norden er inndelt i administrative regioner. Norges økonomiske sone og Smotthavet er eksempler på slike administrative regioner. (Fig. 2.1 s. 18). Fiskens adferd er imidlertid grenseoverskridende, dvs. den svømmer mellom disse regionen. Hvordan skal man så fordele fisken mellom de nordiske landene? Etter at fisken er fordelt mellom de enkelte nordiske land, dukker to spørsmål opp: Hvordan skal fisken fordeles på regioner innen landene? Hvordan skal fisken fordeles på båter av ulik størrelse?

2. Et hierarkisk perspektiv på det nordiske fiskerisamarbeidet:

Man kan tenke seg at landene som inngår i det nordiske fiskerisamarbeidet, er innordnet i en hierarkisk struktur. Nordisk ministerråd, alias Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skov (MR-FJLS), legger de overordnede føringene for det nordiske fiskerisamarbeidet.

Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skov publiserte i 2013 noen overordnede føringer for det nordiske fiskerisamarbeidet: «Ramprogram 2013–2016 för det nordiske samarbetet inom fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk».

Tilsvarende legger EU-kommisjonen noen overordnede føringer for de nordiske EU-medlemmenes fiskeripolitikk. Som det heter: De nordiske medlemslandene kan drive sin egen nasjonale fiskeripolitikk så lenge den ikke strider mot EU-kommisjonens politikk. Et eksempel fra 2002: Sverige ønsket å totalfredet torskbestanden i Østersjøen og Skagerak. Dette ble stoppet av EU-kommisjonen, fordi EU hadde vedtatt forbud mot totalfredning av fisk i EU-havet.

3. En «horisontal» nordisk modell for fiskerisamarbeidet:

Man kan m.a.o. finne empiri som kan innpasses i en slik hierarkisk modell, men slik er det ikke alltid. Man snakker da om en «horisontal» nordisk samarbeidsmodell. Man kan også mene at en horisontal samarbeidsmodell sammenfaller med begrepet «nettverksmodell». Om dette skriver Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skov:

«Samarbetet inom Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skov bygger på ett omfattande nätverk. Detta nätverk är ett viktigt instrument för genomförandet av ramprogrammet och utgår ifrån det nordiska regeringssamarbetet med ministrar och tjänstemän och vidare till forskare och utövare samt näringslivsorganisationer och -representanter. Målet är att vara det ledande politiska nätverket i Nordeuropa, med relationer till forskning och näringsliv».

Jeg tolker begrepet «korsande multilateralisme» i retning av en «horisontal samarbeidsmodell»:

Forskere snakker om «korsande multilateralisme». Om det skriver Johan Stang i boken «Nordiska Gemenskaper. En vision för samarbetet»: «Med detta menar man at Europas og världens länder är sammenvävda med varandra i ett nät av tvärgående förbindelser, avtal och organ (FN, EU, Arktiska rådet, Barentsrådet, Östersjörådet, och så vidare) som det är omöjligt att ordna till något systematisk och koherent helhet. Ur nordisk synsvinkel betyder detta framför allt att man borde överge tanken om att försöka inordna det nordiska samarbetet i en hierarkisk struktur mellan den nationella och europeiska nivån.» (s. 22 – 23)

4. Et institusjonelt perspektiv på det nordiske fiskerisamarbeidet:

Det er mange institusjoner som samarbeider om Det nordiske fiskerisamarbeidet. Disse institusjonene er Nordisk ministerråd, pluss diverse arbeids- og embetsmannsgrupper,

representanter fra forskermiljøene og departementene. Disse institusjonen skal komme opp med fiskeripolitiske forslag og løsninger. Det er deres formelle oppgave. Samtidig vet vi fra forskning at institusjonene har en egeninteresse. De ønsker å bli større og sterkere. Er det en konflikt mellom egeninteressen og de oppgavene disse institusjonene er satt til å løse for Norden? Fører det nordiske fiskerisamarbeidet til en merutgift og ikke til merverdi og nordisk nytte?

1. Nordisk ministerråd og det nordiske samarbeidet om fiskeripolitikk

«Det nordiske fiskerisamarbejde styres af det treårige rammeprogram der udarbejdes af Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skov, samt de årlige formandskabsprogrammer fra det land der har årets formandskab i Nordisk ministerråd. På baggrund af disse prioriteringer gennemføres en række projektaktiviteter der besluttes af embedsmandsgruppen for Fiskeri (EK-Fisk) efter indstilling fra Arbejdsgruppen for Fiskeri (AG-Fisk) der består af fagpersoner fra fiskeriforskningsmiljøerne i Norden samt repræsentanter for departementerne». Slik skriver Helge Paulsen Danmark; prosjektkoordinator for embetsmannskomiteen for fiske og vannbruk, jordbruk, næringsmidler og skogbruk (EK-FJLS fiske- og vannbruk) og koordinator for Arbejdsgruppen for Fiskeri.

Samarbeidet innen Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skov foregår m.a.o. innen et omfattende nettverk som består av nordiske ministre, embetsmenn [Åmbetsmannakommitté (EK-FJLS Fiske och vattenbruk)], arbeidsgruppe [Arbetsgruppen för fiskerisamarbete (AG-Fisk)], forskere, næringslivsorganisasjoner. [Ramprogram s. 19.](#)

1.1 Rammeprogrammet for det nordiske fiskerisamarbeidet

Nordisk ministerråd har laget et rammeprogram for perioden 2013–2016: [«Ramprogram 2013–2016 för det nordiska samarbetet inom fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk».](#)

Ministerrådets hele politikkområde er forkortet til MR-FJLS, som betyr Ministerrådet-Fiskeri Jordbruk Livsmedel Skogbruk. MR-FJLS er et rammeprogram som angir sentrale utfordringer innen politikkområdet. Nordisk ministerråds fiskeripolitikk er bare en del av et større politikkområde, som altså dreier seg om «fiskeri och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk». I vårt tilfelle er vi først og fremst opptatt av fiskerisamarbeidet i Norden.

Rammeprogrammet for MR-FJLS tar hensyn til de prioriteringer som er satt opp av de nordiske statsministrene, samarbeidsministrene og øvrige ministerråd. MR-FJLS tar også hensyn til «ordførerprogrammet», dvs. det programmet som settes opp av det nordiske land som er ordførende i Nordisk ministerråd et bestemt år. For 2014 har Island formannskapet i Nordisk ministerråd. Rammeprogrammet og ordførerprogrammet utgjør til sammen handlingsprogrammet for samarbeidet.

Rammeprogrammet er et mer «visjonært» program for det nordiske fiskerisamarbeidet. Rammeprogrammet er m.a.o. lite konkret. Her følger noen visjoner for det nordiske fiskerisamarbeidet:

«Ramprogrammet anger inriktningen för det nordiska politiska samarbetet inom fiskeri och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk under perioden 2013–2016 inom Nordiska ministerrådet. Ramprogrammet ger möjligheter och beskriver de centrala utmaningarna på området» (Hentet fra s. 7)

Ordförandeprogrammet för de enskilda åren preciserar och kompletterar ramprogrammet. Dessa utgör tillsammans handlingsprogrammet för samarbetet.

1.2 Visjonen for det nordiske fiskerisamarbeidet

Visjonen for det nordiske fiskerisamarbeidet er identisk med visjonen for (MR-FJLS). Rammeprogrammet har formulert visjonen slik:

«VISION för det nordiska samarbetet inom MR-FJLS er relatert til begrepene Naturressurser Hållbarhet Konkurranskraft Velfärdsutveckling. Hållbarhet och konkurrenskraftig produktion i den gröna och blå sektorn av varor och tjänster med nordiska biologiska naturressurser som bas – till gagn för en hållbar utveckling av välfärden i Norden».

Det er allerede nå viktig å fastslå at rammeprogrammet formulerer noen visjoner for et biobasert samfunn. Dette biobaserte samfunnet er inndelt i to sektorer – en grønn og en blå sektor. Det nordiske fiskerisamarbeidet faller innenfor den blå sektoren. Disse to sektorene er underlagt noen felles visjoner. Disse er:

1. Produksjonen skal være basert på biologiske naturressurser som finnes i Norden.
2. Produksjonen innen den grønne og blå sektoren skal være holdbar og konkurransekraftig.
3. Produksjonen skal sikre en holdbar utvikling av velferden i Norden.

1.3 Nordisk nytte ved det nordiske fiskerisamarbeidet

Målet for MR-FJLS er å sikre holdbar utvikling, økonomisk vekst, velferd, samt sosial og regional utvikling. De nordiske land samarbeider fordi det er nyttig. Man snakker om «nordisk nytte»: Norden samarbeider når det enkelte nordiske land ikke alene klarer å finne løsninger på aktuelle utfordringer. «Den nordiska nyttan uppstår när samarbetet sträcker sig längre än det enskilda landets möjligheter att identifiera och hitta lösningar på givna utmaningar».

Et overordnet mål for MR-FJLS-arbeidet er å sikre en holdbar utvikling, både økonomisk, miljømessig og sosialt. Det er tre utfordringer som motiverer til nordisk samarbeid innen MR-FJLS-sektorene, hvor altså det overordnede målet er en holdbar utvikling.

Disse er:

1. Konkurranseskraftig produksjon
2. Holdbar naturressursforvaltning
3. Å utvikle de nordiske velferdsstatene

Angående 1. Konkurranseskraftig produksjon:

Hvordan sikrer man konkurransekraftig produksjon i de nordiske fiskeriene? Kan f.eks. et lands fiskerier bli konkurransekraftig ved subsidier?

Norge subsidierer ikke sine fiskerier, mens Finland subsidierer sine fiskerier så mye at det går i minus: «Finland (som) yter subsidier verd tre ganger verdien av landets fisk. Og vår nabo Sverige yter subsidier tilsvarende verdien av den på land brakte fisken».

Konkurransekraftig produksjon må også forstås i en europeisk kontekst, fordi Norden forstår seg selv som en del av Europa. En visjon for det nordiske samarbeidet går slik: «Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa».

«Vi vet at EU – mot sine egne regler – subsidierer sin egen fiskeflåte så kraftig at det snart bare er «en fisk per fiskebåt». «Det er kjent for de fleste at EUs fiskerier er så mye subsidiert at verdiskapningen går i minus. Intet tyder på at EU vil avslutte sin praksis med fortsatt subsidiering

av sine fiskerier og også kjøp av kvoteandeler i andre farvann, som så tilfaller den overdimensjonerte EU-flåten helt gratis». [Vett, nr. 3 Oktober 2013: FISKERI OG FIKSFAKSERI, s. 62](#): Konklusjonen synes å bli at EUs fiskeripolitikk ikke er konkurransekraftig uten subsidier, og at Norden må tilpasse seg EUs konkurransevridende fiskeripolitikk på en eller annen måte?

Angående 2. Holdbar naturressursforvaltning:

Mht. fiskeripolitikken vil det være av interesse å vite hvordan de nordiske land sikrer en holdbar utvikling av fiskebestandene. Et foreløpig svar: For å sikre en holdbar utvikling av fiskebestanden støtter de nordiske land seg både på vitenskapen som tilrår hvor mye landene kan fiske, og på føre-var-prinsippet/forsiktighetsprinsippet.

Angående 3. Å utvikle de nordiske velferdsstatene:

I rammeprogrammet står å lese at de nordiske velferdsstatene står overfor en stor utfordring: «En av de största utmaningarna på välfärdsområdet är ohälsosamma kostvanor, fysisk inaktivitet och övervikt, som utgör ett hot mot en god hälsa i Norden och stora delar av den övriga världen». De nordiske land har laget en handlingsplan for bedre helse gjennom mat og fysisk aktivitet: «Nordisk ministerråd – ministrene for fødevarer, fiskeri, land- og skovbrug samt social- og helseministrene – har i juli 2006 vedtaget en nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet». Fiskeripolitikk har en viss relevans for de nordiske velferdsstatene, fordi: Anbefalt mat merker de nordiske land med et grønt nøkkelhull, og fisk er eksempel på anbefalt mat.

Kjernen i fiskerisamarbeidet er innsatsområdet fiskerienes konkurransekraft og rammebetingelser, som retter seg mot biologiske, samfunnsmessige og økonomiske mål for bærekraftige fiskeri- og akvakultursektorer. Innsatsen har spesiell innretning mot innovasjon, og særlig leverandørindustri og råstoffutnyttelse. Fiskerisamarbeidet har over lengre tid prioritert engasjement og innsats i planlegging og gjennomføring av Nordic Innovation sitt Marine Innovation Program (budsjetttramme på ca. 100 millioner NOK). Programmet utføres i samarbeid mellom bedrifter og forskningsinstitutter på tvers av landegrensene. Programmet ble formelt lansert under Norges formannskap i fiskerisamarbeidet 2012, og går nå inn i en avsluttende fase.

1.4 Dyrehelse

Jeg merker meg dessuten at «dyrehelse» er et politisk krav. Dette er et interessant krav siden forskning har vist at laksen lider i fiskemerdene. En laks kan f.eks. ikke svømme til et annet sted hvis den blir trakassert av en annen laks. Livet i merdene er dessuten sykdomsfremkallende. Dette har man løst ved å vaksinere smolten.

1.5 Et nordisk biobasert samfunn

«Biobasert samfunn» er et overordnet begrep i MR-FJLS. Biobasert samfunn kan i sin tur deles opp i to underordnede begreper; en grønn (landbruk) og en blå («havbruk») sektor. Det nordiske fiskerisamarbeidet faller inn under den blå sektoren.

Norden forstår seg selv som en region innenfor en europeisk og global sammenheng. Man tenker seg at Norden kan sitte inne med så mye kunnskap om et biobasert samfunn at det kan påvirke både den europeiske og globale utvikling. Slik biobasert kunnskap kan Norden få gjennom nordisk dialog og nettverksbygging.

1.6 Lokal verdiskapning

I rammeprogrammet, MR-FJLS, slår man et slag for «lokal verdiskapning», hvilket betyr lokal produksjon av mat, og at verdiene av denne produksjonen skaper vekst i kyst- og landsbygdområdene. Fiske er et eksempel på lokal verdiskapning. (Se for øvrig: 2.1.4. Kystsamfundet Seminar i Reykjavik 27. september 2014. Rapport fra seminaret kommer i 2015).

1.7 Den nordiske røsten

I MR-FJLS snakker man om «den nordiske røsten». De nordiske land bør klargjøre hvor de er enig, henholdsvis uenig, mht. grønn og blå næringsvirksomhet – hvor altså fiskeriene tilhører den blå næringsvirksomheten.

Norden taler ikke alltid med en nordisk røst. I «makrellkrigen» var Norden uenig. Norge og EU samarbeidet mot Færøyene. Der Norden er enig, kan de høye den nordiske røsten i «internasjonale fora». Eksempel på internasjonale fora kan være de baltiske land, Nordvestre Russland, Arktis, EU. De nordiske landene Finland, Sverige og Danmark er underlagt EUs fiskeripolitikk, hvilket bare må aksepteres og respekteres. Norge og Russland samarbeider bra om fiskeriforvaltningen i de nordlige havområdene. Norge og EU har også et godt og tett samarbeid om fiskeriforvaltningen. Det er viktig å kommunisere til omverden hvordan MR-FJLS-arbeidet foregår, hvilke problemstillinger som diskuteres og hvilke løsninger de har kommet fram til. Dette er bl.a. en oppgave for Nordisk ministerråds kommunikasjonsavdeling – og for Yggdrasil.

1.8 Prosjektaktiviteter innen Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skov (MR-FJLS)

Mens rammeprogrammet er abstrakt og visjonært, er prosjektaktivitetene konkret. Man kommer frem til prosjektaktivitetene etter en mangfoldig prosess hvor flere aktører er involvert. Det er grunn til å repetere hvordan man innen Nordisk ministerråd kommer fram til prosjektaktivitetene. Det er også grunn til å minne om at Island har formannskapet i Nordisk ministerråd for 2014:

«Det nordiske fiskerisamarbejde styres af det treårige rammeprogram der udarbejdes af Ministerrådet for Fiskeri, Jordbrug, Levnedsmidler og Skov, samt de årlige formandskabsprogrammer fra det land der har årets formandskab i Nordisk ministerråd. På baggrund af disse prioriteringer gennemføres en række projektaktiviteter der besluttet af embedsmandsgruppen for Fiskeri (EK-Fisk) efter indstilling fra Arbejdsgruppen for Fiskeri (AG-Fisk) der består af fagpersoner fra fiskeriforskningsmiljøerne i Norden samt repræsentanter for departementerne».

Arbejdsgruppen for Fiskerisamarbeidet (AG-Fisk) har ikke satt i gang nye prosjekter innenfor Rammepplanen for 2013–2016 (MR-FJLS). Imidlertid finnes det allerede en rekke prosjekter som ennå ikke er avsluttet.

Prosjektportefølje under arbeidsgruppen AG-FISK er delt opp i 10 forskjellige innsatsområder. Noen av innsatsområdene har relevans i vår sammenheng. Jeg gir til beste tre eksempler på innsatsområder: «Fiskerienes konkurransekraft og rammebetingelser», «Utvikling av bærekraftig akvakultur» og «Kystsamfunnsutvikling». [Prosjekter under arbeidsgruppen AG-Fisk](#)

1.9 Nordisk råds sesjon i Stockholm 2014

Under Nordisk råds sesjon i Stockholm diskuterte man det nordiske fiskerisamarbeidet. Miljø- og

naturressursutvalget består av 15 parlamentarikere. 10 av disse sendte inn et forslag til Nordisk råd. Miljø- og naturressursutvalget foreslo dette.

Nordisk råd rekommanderer Nordisk ministerråd

- å prioritere arbeidet med å finne en løsning snarest mulig på den pågående konflikten om makrellfiske i Nord-Atlanteren
- å styrke det vitenskapelige grunnlag vedrørende vurderingen av makrellbestandens størrelse og utbredelse
- å utvikle forslag til forvaltningssystem som fremmer en bærekraftig utnyttelse av de pelagiske fiskestammer i Nord-Atlanteren og redusere risikoen for konflikter

Utvalgsforslag om nordisk innsats for å løse konflikten om makrellfiske:

Under Nordisk råds sesjon diskuterte man utvalgets forslag. Noen momenter fra diskusjonen skal her nevnes:

- 13. mars 2014 inngikk EU, Norge og Færøyene en avtale om årets makrellfiske der man har fordelt seg imellom fangstkvoter på over 1 million tonn makrell. Avtalen kan lede til at fangsten av makrell i 2014 blir langt høyere enn Det internasjonale havsforskningsråd (ICES) anbefaler, noe Nordisk råd mener er meget uheldig.
- Konflikten om makrellfisket involverer EU, Grønland, Færøyene, Island og Norge. Det er derfor meget beklagelig at noen nordiske land inngår en avtale med hverandre og EU, samtidig som andre nordiske land står utenfor. Grønland og Island står utenfor avtalen. I verste fall kan det medføre at man ikke oppnår målet om felles forvaltning og bæredyktig fiske, samt at konflikten mellom nordiske land fortsetter og forsterkes. Avtalen mellom Norge, EU og Færøyene kan for øvrig bane vei for at EUs sanksjoner mot Færøyene kan oppheves.
- Nordisk råd er av den oppfatning at makrellkonfliktene er symptomatisk for at eksisterende rammeverk for fiskeriforvaltningen i Nordøst-Atlanten er mangelfull. De avtaler som man inntil nå har hatt om fiskeri, er ikke tilpasset den dynamiske utviklingen i havet. «Dynamisk utvikling i havet» vil si det forhold at makrellen i den senere tid har beveget seg inn i Island og Færøyenes fiskerisone. Rådet etterlyser derfor nyteknning, som kan brukes til å utvikle en bærekraftig løsning for forvaltningen av felles fiskebestander. Nordisk Marin Tænkertank har til oppgave å komme opp med ideer om den nordiske fiskeriforvaltningen som alle involverte parter kan godta.
- Den norske representanten i Miljø- og naturressursutvalget, Øyvind Halleraker (Høyre), var ikke enig i at man skulle involvere Nordisk råd i de pågående fiskerikonfliktene. Han hevdet i debatten at det allerede er en FN-avtale for fiskekvoter, og at det finnes et internasjonalt organ, (red.anm. Den nordøst-atlantiske fiskerikommisjon), som har som oppgave å bistå kyststatene i å samarbeide om fordelingen av fiskekvotene i Nord-Atlanteren. Å involvere Nordisk råd i pågående forhandlinger hvor nasjonale interesser er på spill, kan svekke rådet.

Færøysk rådsmedlem, Sjúrdur Skale, delte ikke Norges vurdering. Han hevdet i sitt innlegg:

- Dialogen mellom politikere og interessenter i de forskjellige land om pågående fiskekonflikter har til tider vært meget destruktiv og kler ikke Norden. Ifølge Helsingforstalen, som alle nordiske land er underlagt, skal det være samråd om spørsmål av felles interesse. Fiskeriforvaltningen er av felles interesse.

Nordisk råd vil med dette rekommandere Nordisk ministerråd å utvikle og gjennomføre initiativ som forbedrer forutsetningen for langsiktig holdbar forvaltning av felles fiskebestander.

[Les anbefalingen her.](#)

2. Islands formannskapsprogram for fiskeri og havbruk

Island har formannskapet i Nordisk ministerråd for året 2014. De har laget et program for fiskeri og havbruk: Sektor program for fiskeri og havbruk „Blå bioøkonomi - Bæredyktig forvaltning og utnyttelse af levende marine ressurser“. Vi merker oss at fiskeri og havbruk sorterer innunder sektoren «Blå bioøkonomi», og videre at «bæredyktig forvaltning» er en visjon for denne sektoren.

I programmet slår man fast at fiskeri og havbruk bare er en del av et mere overordnet program for Nordisk bioøkonomi, slik det er formulert i: «Ramprogram 2013–2016 för det nordiska samarbetet inom fiske och vattenbruk, jordbruk, livsmedel och skogsbruk».

I formannskapsperioden har Island prioritert disse områdene:

De vil diskutere konsekvenser av at de pelagiske fiskeartene i Nord-atlanteren har endret sin utbredelse! (Som kjent har makrellen vandret ut fra norsk og EUs sone og inn i Islands og Færøyenes soner). Hvilke regler skal gjelde for fordeling av fiskekvoter i den nye situasjonen? (Som kjent var Norge og EU i 2013 uenig med Island og Færøyene om hvilke regler som skulle gjelde for fordelingen av makrellkvoter. Skulle man følge sektorprinsippet eller prinsippet om historiske rettigheter?).

De vil diskutere mulighetene for et utvidet samarbeid innen fiskerisektoren. Samarbeidet kan foregå mellom myndigheter, industri og «institusjoner». Samarbeidet bør være til gagn for alle parter.

De vil diskutere de utfordringer mindre rederier møter, samt deres store betydning for mindre lokale kystsamfunn. (I Rammeprogrammet antydes at blå økonomi vil føre til verdiskapning regionalt og i kystsamfunnene).

«Til sidst vil jeg pege på det strategiske samarbejde mellem Nordisk Ministerråds Sekretariat, det islandske formandskab og Commonwealth Sekretariatet, der har til formål at udvikle globale modeller for den blå økonomi,» skriver Sigurður Ingi Jóhannsson, Islands minister for fiskeri og landbrug.

«Det nordiske samarbejde er et af de ældste og mest vidtrækkende regionale partnerskaber i verden. Det omfatter Danmark, Finland, Island, Norge, Sverige, Færøerne, Grønland og Åland. Målsætningen for det nordiske samarbejde indenfor fiskeri og akvakultur er at bidrage til en bæredyktig og rationel udnyttelse af levende marine resourcer i de nordiske have».

Den første nordiske konferansen om fiskeri ble holdt i 1949. Siden den tid er det utviklet et vidtgående samarbeid mellom politikere, næringslivsorganisasjoner og interessegrupper. Nordisk ministerråd (fiskeriministrene) gir økonomisk støtte til bl.a. å arrangere konferanser om fiskerispørsmål.

[Islands formannskapsprogram for fiskeri og havbruk](#)

2.1 Konferanser i regi av det islandske formannskaps-programmet

Det islandske formannskapet vil i 2014 arrangere en rekke konferanser med temaer som både Rammeprogrammet og Formannskapsprogrammet har prioritert høyt, bl.a. temaer som fordeling av fiskekvoter, samarbeid innen fiskerisektoren, utfordringer knyttet til små rederier og små lokalsamfunn. Her følger en liste over de konferanser som Island vil arrangere, samt en kort beskrivelse av det konferansene dreier seg om:

2.1.1. Konference om nordisk bioøkonomi og arktisk bioøkonomi Nordtic, Selfoss, Island 25. Juni. 2014.

«Bioøkonomi vil være i centrum for det Nordiske samarbejde i 2014. NorBio , der er det største af tre programmer under det islandske formandskab i Nordisk Ministerråd, har som mål at bidrage til bedre brug af biologiske ressourcer og minimere affaldsmængden for derigennem at styrke den nordiske bioøkonomi».

2.1.2. Den 38. årlige konference for Center of Oceans Law and Policy ved University of Virginia, School of Law Bergen 26-27. juni 2014.

«Nordatlanten og Det Arktiske Ocean er hjemsted for mange store fiskebestande og vandrende pelagiske fiskearter. Ændringer i deres udbredelse, vandringsmønstre, bestandsstørrelse og produktivitet giver vedvarende udfordringer for en bæredygtig fiskeriforvaltning».

2.1.3. Samarbejde og konflikter i fiskerisektoren. Seminar i Reykjavik 26. september 2014.

«På fiskeriområdet er der gode muligheder for samarbejde med fiskeriets organisationer, forskningsinstitutter og forvaltningsorganer. Det er interessant at se på hvilke erfaringer de forskellige nordiske lande har med at drage nytte af dette samarbejde. Hvordan kan det udvikles? Hvilke muligheder har den tekniske udvikling indenfor fiskeriet skabt i de seneste år? Findes der mulige konflikter i et sådant samarbejde?

På en hjemmeside er konferansens tema beskrevet slik:

- Konflikter er mer normen en unntaket når det gjelder fiskeriforvaltning, spesielt mellom forskjellige aktører som f.eks. forskjellige fiskerier og fisker-organisasjoner, forskningsinstitusjoner og forvaltningsorganer. Erfaringer fra forskjellige land kan kaste lys over hvordan samarbeid kan bli styrket og konflikter løst eller i det minste minimalisert.

Konferansen er delt i to sesjoner. Den første sesjonen fokuserer på konflikter og samarbeid relatert til fiskerivitenskap og vitenskapelige råd, og hvordan man kan håndtere konflikter mellom industri og vitenskap, og hvordan konflikter kan styrke samarbeidet.

Den andre sesjonen ser spesielt på fiskeindustrien og hvordan regler og reguleringer kan påvirke potensielle konflikter og samarbeide blant aktører innenfor fiskerisektoren.

[Se denne hjemmesiden.](#)

2.1.4. Kystsamfundet. Seminar i Reykjavik 27. september 2014

«Kystfiskeriet og kystsamfundene i Nordatlanten har gennemgået vanskelige tider i de seneste år. Kystfartøjer i almindelighed kæmper for at være rentable, antallet af unge der søger beskæftigelse på området er lavt, kvaliteten af fangsterne stærkt svingende og kystsamfundene har problemer ved at være afhængige af fangsterne fra småbåde. Udviklingen i sociale strukturer og krav til „livskvalitet“ har også ført til fraflytning fra kystsamfundene. Der er også konkurrence mellem flådetyperne om de samme begrænsede ressourcer, og det har skabt indre spændinger i sektoren. Sociale, økonomiske og miljømæssige hensyn må derfor indgå når man ser på kystfiskeriet og

kystsamfundene i de Nordiske lande

Det igangværende projekt om kystsamfund har som målsætning at etablere et nettverk af personer på tværs af de Nordiske lande, som kan bidrage til en konstruktiv analyse af de Nordiske kystsamfund og deres rolle i den nationale økonomi, regionale udvikling og andre relevante områder». Bidragene på konferansen blir i 2015 publisert i en rapport fra Nordisk ministerråd.

[Videoopptak fra innleggene på konferansen finnes på denne linken](#)

2.1.5. Afsluttende konference for Nordisk Marine Innovations Program.

«Nordisk Innovation afholder den 8. oktober en afsluttende konference for Nordisk Marine Innovation Program, på det nye akvarium, Den Blå Planet i København. Forudsætningen med programet er, at gennem støtte til nordiske samarbejdsprojekter, kan innovationen inden for den marine sektor styrkes, og dermed kan fortjenesten og konkurrenceevnen i Norden øges».

2.1.6. Nordisk Marin Tænketank

Nordisk Marin Tænketank udarbejder et debatoplæg og diskuterer nye tanker og ideer til et fremtidigt grundlag hvorpå fordelingen af fiskerirettigheder i Nordøst Atlanten kan finde sted. Debatoplægget udarbejdes af en bred kreds af ”sagkyndige” fra forskning, forvaltning, rådgivning og erhverv i de nordiske lande/landområder. Sagkyndigkredsen omfatter personer med baggrund indenfor jura, økonomi, statskundskab, sociologi og fiskeri. I forbindelse med udarbejdelsen afholdes to workshops. Oplægges publiceres i første omgang som et NMR/ NMTT Arbejdsrapport.

3. Nordisk Marin Tænketank

Sommeren 2014 hadde Nordisk Marin Tænketank sitt første møte på Schæffergården i København. En som selv deltok på møtet, beskrev tenketankens oppgave på denne måten:

- Gruppen er sammensatt av marinbiologer, økonomer, historikere, politikere og jurister fra Danmark, Grønland, Island, Sverige og Norge. Målet for samtalene, som er planlagt å gå frem til 2015, er å komme frem til en fornuftig fiskeripolitikk som både EU og de nordiske stater kan godta. De diskuterte bl.a. fordeling av kvoter, samt etter hvilke prinsipper kvoter skulle fordeles. Fordelingsprinsippene det her er tale om, er «sonetilhørighet» versus «historiske rettigheter».

4. Administrative områder til havs – et geografisk perspektiv

Nordens landterritorier er inndelt i administrative områder. I Norge heter disse administrative områdene fylker og kommuner. Nå er det imidlertid mange «funksjoner» som krysser de administrative grensene, hvilket medfører samarbeid mellom de administrative områdene.

Et eksempel: I Oslo kommune er det teater som subsidieres av kommunen. Imidlertid går også folk fra nabokommunen i byens teater. Nabokommunene må derfor være med på å subsidiere teaterdriften i Oslo kommune. Flere administrative områder/kommuner må m.a.o. samarbeide om å fordele utgiftene til teaterdriften. Noe tilsvarende gjelder også for havterritoriene: Havområdene i Norden er inndelt i administrative områder. Disse områdene kalles økonomiske soner. Innen den økonomiske sonen har en kyststat suverene rettigheter over naturressursene i sjøen, på og under havbunnen. Sonen kan strekke seg ut til 200 nautiske mil fra grunnlinjen. (Se kart s. 18).

Imidlertid vandrer fisken mellom de enkelte lands økonomiske soner. Etter hvilke kriterier skal fisken fordeles på de nordiske kyststatene? Her følger noen kriterier:

5. Fordelingskriterier – en færøysk stemme

Der er flere kriterier, hvorpå adgangen til større makrelkvoter kan bygge. Jan Arge Jacobsen, fiskeribiolog fra Færøernes Fiskeriundersøgelser (Havstovan), opridsede fem mulige kriterier, som kan bruges:

1. historisk fiskeri
1. gydning
2. rettigheder baseret på hvor makrellen i en periode opholder sig og tager sin føde
3. fiskeriundersøgelser, herunder ægtællinger og oversigttrawling
4. adgang til fiskeri.

De færøske undersøgelser sommeren 2010 viser, lige som de norske og islandske, at makrelbestanden er vokset og har bevæget sig nordover og vestover. Dermed findes den i store mængder i sommermånederne i færøsk og islandsk havområde.

Ifølge Jan Arge Jacobsen, sværger EU til ægtælling. Mens de hverken vil godtage eller være med i de årlige undersøgelser om sommeren, når makrellen har sin største udbredelse. EU – og nu også Norge – tillægger kun fiskeri og ægtælling vægt, mens de andre kriterier ignoreres og ikke tillægges nogen vægt. For Færøerne betyder det, at totalkvoten fastsættes og fordeles efter uegnede kriterier. Det er i forhandlingssituationen at de forskellige kriterier vejes op i mod hinanden og ægtælling er ikke til Færøernes fordel.

Det er ikke tilfældigt, at Jan Arge Jacobsen nævner fiskeri, som det vigtigste kriterium. Det er svært at argumentere for, at der ikke er makrel i færøsk havområde, når færøske skibe i år har fisket 85.000 tons.

Set med færøske øjne er kernen i makrelstriden, at EU og Norge benytter en regnemodel til at fastsætte makrelkvoten, som hverken tilgodeser de færøske fiskere eller tager højde for færøske erfaringer. Færøske fiskeriundersøgelser viser nemlig, at makrelbestanden er langt mere udbredt end EU og Norge påstår.

Man har tidligere fra færøsk side forsøgt at få et nyt kriterium på banen, når fiskeriressourcerne skal fordeles eller genforhandles. Dette kriterium er baseret på princippet om, at de lande, hvor det pågældende fiskeri har særlig stor økonomisk betydning, bør have en fordel i forbindelse med tildeling af fiskekvoter. Det vil sige, at der skal være en vis hensyntagen til landenes økonomiske situation.

Høgne Hoydal vurderer, at denne holdning betyder, at Fiskeriministeriet reelt set ikke forhandler for de almene færøske interesser, men først og fremmest for redernes interesser og de organisationer, som får tildelt flere fiskeressourcer gennem forhandlingerne. Med andre ord bliver resultatet af fiskeriforhandlingerne en lokal fordelingspolitik.

[Se Øssur Winthereig för mera information.](#)

Noen av disse kriteriene kan sammenfattes i kriteriet «biomasse», hvilket betyr: Man kan ikke bare telle opp antall individer, dvs. et fiskeegg i Norges og EUs sone teller ikke like mye som en voksen makrell i færøysk sone. Man må vekte individene, hvor altså «biomasse» tar høyde for å vekte egg og voksen fisk.

Kommentar:

Det finnes flere fordelingskriterier. Disse kriteriene kan politiseres. EU og Norge legger vekt på historisk fiskeri og eggteiling, hvilket vel betyr at makrellen gyter i norsk sone og i EU-havet. EU og Norge har dermed økonomisk fordel av disse to fordelingskriteriene – historisk fiskeri og eggteiling. EU og Norge legger også vekt på «historisk fiskeri», dvs. på historiske rettigheter.

Færøyene legger vekt på hvor makrellen oppholder seg i sommermånedene. Og i sommermånedene oppholder den seg i færøysk økonomisk sone. Da har Færøyene full råderett over makrellen, ifølge havretten. Man kan imidlertid sammenfatte alle disse kriteriene i begrepet «biomasse».

6. Norsk fiskeripolitikk

Norsk fiskeripolitikk har en viss relevans innenfor tema nordisk fiskeripolitikk, og det av flere grunner: Norge inngår «fiskeriavtaler» med andre nordiske land, inklusive kvoteavtaler. EU forhandler på vegne av EU-landene Sverige og Danmark med Norge om fiskeriavtaler –.

Havområdet er inndelt i økonomiske soner. Det mørke blå viser Norges «økonomiske» soner. Man skal videre merke seg «Smotthavet», som er internasjonalt farvann.

Figur 2.1 viser dei ulike sonene under norsk jurisdiksjon og dei internasjonale havområda Smottholet i Barentshavet og Smotthavet i Norskehavet. (Meld. St. 26 (2013–2014)).

Det norske Nærings- og fiskeridepartementet har lagt frem en melding til Stortinget – Meld. St. 26 (2013 – 2014). Denne meldingen inneholder flere elementer:

1. Kvoteavtaler for 2014.

1. Norsk deltaking i flersidig fiskerisamarbeid og regionale forvaltningsorganisasjoner.
2. Forvaltningsplaner for det viktigste bestandene som Norge deler med andre land.
3. Kontrolltiltak på avtalte kvoter, samt tiltak mot ulovlig, urapportert og uregulert fiske – UUU-fiske. Se på dette. Innrykk?

Her skal vi kun gå inn på noen av de kvoteavtaler som Norge har inngått med andre nordiske land – inklusive EU. Forhåpentlig vil man se hvilke elementer som inngår i en «kvoteavtale».

Norges samarbeid med andre land om fiskeressursene skjer innenfor et internasjonalt rammeverk. Dette rammeverket kan beskrives slik:

Noen grunnleggende forvaltningsprinsipp som ble vedtatt i Johannesburg i 2002, er:

- føre-var-prinsippet
- prinsippet om bærekraftig bruk av fiskeressursene
- prinsippet om en økosystembasert forvaltning

Det internasjonale fiskerisamarbeidet skjer også i henhold til havrettskonvensjonen av 1982. Den slår fast at kyststatene har suverene rettigheter over naturressursene innenfor en økonomisk sone. Kyststatene har ikke bare rettigheter innen sine økonomiske soner. De har også plikt til å samarbeide med andre land når en fiskebestand er delt mellom flere lands soner.

[Meld. St. 26 \(2013–2014\)](#)

6. Kvoteavtaler for 2014

I tråd med etablerte rammeavtaler fører Norge forhandlinger med andre land om kvoter. Det er for 2014 ført bilaterale forhandlinger med Russland, EU og Grønland. Norge har også ført forhandlinger med EU, som forhandler på vegne av Danmark og Sverige, om fiske i Skagerrak og Kattegat. Norge har ført forhandlinger med EU om svensk fiske i Norges økonomiske sone. Kvoteavtalen om svensk fiske i den norske delen av Nordsjøen for 2014 ble undertegnet av Norge og EU 12. mars 2014. For 2014 er bl.a. disse avtalene inngått:

6.1.1 Makrell

Norge deltar i årlige kyststatsforhandlinger om makrell og norsk vårgytende sild. I London 12. mars 2014 ble det undertegnet en avtale mellom Norge, EU og Færøyene om fordeling og forvaltning av makrell. Avtalen gjelder for fem år, og de tre partene er enige om å holde fast ved den relative fordelingen seg imellom i avtaleperioden. Norge og Færøyene ble enige om ha gjensidig sonetilgang i hverandres farvann.

6.1.2 Norsk vårgytende sild

Det er for 2014 inngått en firepartsavtale om norsk vårgytende sild mellom Norge, Russland, Island og EU. Partene avsatte et kvantum for det færøyske fisket etter den tradisjonelle fordelingsnøkkelen. «Å avsette et kvantum for Færøyene» ble gjort fordi forhandlingene med Færøyene brøt sammen:

Færøyene ønsket en større del av kvoten, og de andre landene ville ikke redusere sin del av totalkvoten til fordel for Færøyene. Landene klarte derfor ikke å bli enig om en fempartsavtale. Landene ble i stedet enig om å gjennomgå «sonetilhørighetsprinsippet» i løpet av 2014. Høsten

2013 ble partene, inkludert Færøyene, enige om å kartlegge sonetilhørigheten til norsk vårgytende sild. Arbeidet skal være avsluttet innen 1. september 2014. Resultatet av kartleggingen skal brukes når landene igjen forhandler om fordeling av kvoter.

Norge har et overordnet mål når det forhandler med andre land: Norge ønsker en rettferdig del av totalkvoten for de regulerte fiskebestandene. Kvotene skal i første rekke basere seg på sonetilhøringsprinsippet.

7. Norges fiskeriavtaler med noen nordiske land

Norge har inngått bilaterale med andre nordiske land. Noen trekk ved disse avtalene er av interesse i vår sammenheng. Jeg bruker Norge, Færøyene og Island som eksempel på hvilke elementer en fiskeriavtale kan inneholde.

7.1 Norge og Færøyene

For første gang siden 2010 er Norge og Færøyene enig om en bilateral avtale om fiskerisamarbeid og om kvotebytte. Avtalen gjelder for 2014. For 2011–2013 ble landene ikke enig om en bilateral avtale pga. makrellkonflikten. Denne konflikten med Færøyene er nå løst.

Norske fartøy kan fiske opp 80 000 av den norske kolmulekvoten i færøysk farvatn. Færøyene kan fiske 10 000 torsk i norske farvann

7.2 Norge og Grønland

- Norge får reker, blåkveite og uer fra EU i grønlandsk farvann.
- I norsk økonomisk sone kan Grønland ta 3500 tonn nordøst-arktisk torsk. Kvoten kan også tas i fiskevernsonen ved Svalbard.
- Grønland er tildelt en torskekvote av Russland. Deler av denne torskekvoten som Grønland er tildelt av Russland, kan grønlandske fiskere ta i Norges økonomiske sone nord for 62°N, under forutsetning av at Russland godtar ordningen.
- For 2014 har Norge fått kvoter i Grønlands sone. Norge kan ta 900 tonn blåkveite ved Vest-Grønland. Benytter Norge trål, må dette kun skje sør for 64°30'N.

7.3 Norge og Island

Norge og Island har undertegnet en tosidig avtale for 2014. I sesongen 2014 kan Island fiske 9 075 tonn nordøst-arktisk torsk i NØS nord for 62°N. Norske fiskere kan ta ut både bunnfisk og lodde i Islands økonomiske sone (IØS).

I 1999 inngikk Norge, Island og Russland en avtale for å regulere fisket i internasjonalt farvann i Barentshavet – Smottholavtalen. (se kart s. 18). Gjennom avtalen klarte man å gjøre slutt på Islands uregulerte fiske på regulerte bestander på internasjonalt område i Barentshavet. I 2014 kan man be om at Smottholavtalen blir revidert.

8. Norges beskrivelse av det nordiske fiskerisamarbeidet

Hvert år sender regjeringen en melding til Stortinget om det nordiske samarbeidet. Denne meldingen inneholder også en side om det nordiske fiskerisamarbeidet. Her følger noen momenter: Det nordiske fiskerisamarbeidet er også rettet mot internasjonale partnere, som f.eks. Russland og Baltikum. Samarbeidet er nettverkbasert. Det er operativt gjennom konferanser, seminarer og

prosjekter. Aktivitetene er fordelt mellom rammeprogram, formannskapetets initiativer samt oppfølging av overordnede initiativer gjennom samarbeidsministrene.

Fiskerisamarbeidet har også tradisjon for å engasjere seg i globale fiskerispørsmål bl.a. med støtte (delfinansiering) til Food and Agriculture Organizations (FAO) normative arbeid innenfor fiskeri, akvakultur og akvatiske genetiske ressurser.

Sverige prioriterte to temaer på fiskeriområdet under sitt formannskap for 2013:

Våren 2013 ble det arrangert et seminar i samarbeid med Det internasjonale havforskningsrådet (ICES) med sikte på å bidra til å utvikle praktiske retningslinjer for flerbestands-forvaltning. Høsten 2013 blir det arrangert et seminar om drivstoffsubsidier i fiskeflåten. Seminaret skulle bidra til å understøtte politiske diskusjoner om reduksjon/avvikling av subsidier. (Norge subsidierer ikke fiskerinæringen, mens Finland subsidierer sin næring kraftig).

Fiskerisamarbeidet disponerer i dag rundt 6 millioner DKK, som er bevilget for perioden 2009–2014. Prosjektporteføljen omfatter p.t. 45 nettverkbaserte aktiviteter som er operative gjennom konferanser, seminarer og forskningsprosjekter. Prosjektporteføljen har stor spennvidde – som reflekterer landenes vektlegging av ulike temaer i sine formannskapsprogrammer.

Kjernen i fiskerisamarbeidet er innsatsområdet fiskerienes konkurransekraft og rammebetingelser, som retter seg mot biologiske, samfunnsmessige og økonomiske mål for bærekraftige fiskeri- og akvakultursektorer. Innsatsen har spesiell innretning mot innovasjon, og særlig leverandørindustri og råstoffutnyttelse.

Det Nordiske Bioøkonomi Initiativ, som ble formulert i 2012 – som oppfølging av Nidaros-deklarasjonen – er en hovesak under det islandske formannskapet, og omfatter nå tre innsatsområder:

- NordBio
- Bioøkonomi i Arktis
- Bioøkonomi i EUs Østersjøstrategi

Jeg har redigert strekpunktene tilbake på riktig plass.

Samarbeidet på embetsnivå er forankret i embedsmandsgruppen for Fiskeri (EK-Fisk), som bistås i sitt arbeid av Arbeidsgruppe for fisk (AG Fisk). Fiskerisamarbeidets organisering har vært gjenstand for flere reformer, sist i 2007. I hovedtrekk er dagens organisering tilfredsstillende, men blir i løpet av 2014 kritisk gjennomgått under Islands formannskap, bl.a. i lys av samarbeidsministrenes vedtak om oppfølging av generalsekretærens moderniseringsoppdrag. [Meld. St. 5 \(2014 – 2015\). Nordisk samarbeid](#)

9. Oppsummering

Det nordiske fiskerisamarbeidet styres av disse overordnede «programmene»

1. Et rammeprogram som utarbeides av Ministerrådet for Fiskeri, Jordbruk, Levnetsmidler og Skov
2. Et formannskapsprogram som utarbeides av det land som har formannskapet i Nordisk ministerråd
3. Overordnede initiativer gjennom samarbeidsministrene.

De overordnede programmene blir konkretisert gjennom diverse konferanser, seminarer og prosjekter. Det nordiske samarbeidet er nettverksbasert. Samarbeidet inkluderer internasjonale partnere, samt fiskerierorganisasjoner, forvaltningsorganer og forskningsinstitutter.

Fiskestammer svømmer mellom de enkelte lands økonomiske soner. En viktig oppgave for det nordiske samarbeidet er å komme fram til kriterier hvorpå man kan fordele fiskekvoter mellom de enkelte land.